

Helena Janežič

SLOVENSKI PASIJON V CLEVELANDU

SLOVENC V CLEVELANDU

Cleveland, mesto ob jezeru Erie v zvezni državi Ohio, velja za kraj, kjer živi najštevilčnejša slovenska skupnost v Združenih državah Amerike (ZDA). Izseljevanje čez ocean v Severno Ameriko se je začelo že v 19. stoletju, v nekoliko manjšem številu se je nadaljevalo tudi po 1. in 2. svetovni vojni. Danes po ocenah v ZDA živi okoli 350 000 oseb slovenskega rodu, kar tri četrtine v zvezni državi Ohio. To so predvsem Slovenci tretje in četrte generacije priseljencev, od katerih mnogi ne govorijo več slovensko, vendar pa čutijo veliko povezanost z domovino svojih prednikov. Po nekaterih najbolj optimističnih podatkih naj bi v Clevelandu in širši okolici živelo okoli 80 000 Slovencev oziroma njihovih potomcev, po uradnih podatkih naj bi bilo v Ohiu okoli 50 000 ljudi slovenskega porekla.¹³⁵ V mestu danes deluje šest narodnih domov, dve župniji, ki imata tudi sobotni šoli, štirje rekreacijski centri, več medijev, Slovenski muzej in arhiv ter tudi edini muzej polke na svetu.

Ko so Slovenci konec 19. in v začetku 20. stoletja prihajali v nove domovine, so želeli ohranjati slovensko kulturo, jezik, navade in se družiti z rojaki. S svojimi rokami so gradili narodne domove, cerkve in središča ob njih, ustanavljali časopise, društva, pevske zборе, folklorne in gledališke skupine ... Dramske skupine med slovenskimi priseljenci so se praviloma razvile iz pevskih društev; nekatera so hitro ugasnila, druga so bila bolj trdoživa, praviloma tam, kjer je bilo zaledje močnejše.¹³⁶ Najbolj živahno je bilo v 20. in 30. letih preteklega stoletja, takrat so bila ustanovljena tudi dramska društva, ki so obstajala najdlje in so predstavljala kakovostni vrh slovenske dramatike v ZDA. V Clevelandu in okolici so delovale številne dramske skupine, ki so pripravile po več ducatov predstav.¹³⁷

¹³⁵ Podatki so pridobljeni s spletne strani Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. <https://www.gov.si/teme/slovenci-v-severni-ameriki/> (pridobljeno 19. 2. 2023).

¹³⁶ Petrič J. Slovensko gledališče v Clevelandu: začetki, razcvet in konec. v: *Dve domovini* 14, 2001, str. 111–117.

¹³⁷ Grill, V. *Med dvema svetovoma*. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1979, str. 426.

CLEVELANDSKO DRUŠTVO KRISTUSA KRALJA KSKJ ŠT. 226

Eno od dejavnejših društev je bilo Društvo Kristusa Kralja št. 226 KSKJ¹³⁸ Ustanovil ga je Jože Grdina¹³⁹ 22. januarja 1928, bil je tudi njegov prvi tajnik. Glasilo KSKJ ga predstavi kot dobro znanega in delovnega člana. Ustanovni se-stanek je sklical na svojem domu, verjetno kar v knjigarni na »slovenski« ulici St. Clair Avenue, katere lastnik je bil.¹⁴⁰

Društvo je začelo z odmevnimi in dobro obiskanimi dramskimi predstavami že leto dni po ustanovitvi, v tretjem letu obstoja se je na pobudo Louisa Oblaka¹⁴¹ »poprijelo velikega dela, uprizoritve ‚Pasijona‘¹⁴²«. Za tako zahtevno dramsko delo in uprizoritev z amaterskimi igralci je bilo potrebno vložiti izredno veliko naporov in tudi finančnih sredstev, kar je predstavljalo velik zalogaj za mlado društvo. Uprizoritve Pasijona pa so se izkazale za pravi triumf in zaradi odmevnih predstav je Društvo Kristusa Kralja postalo eno najbolj znanih društev KSKJ, ne samo v Clevelandu, ampak tudi v vseh Združenih državah Amerike.

SLOVENSKI (FINŽGARJEV) PASIJON¹⁴³ V CLEVELANDU 1930 IN 1931

Člani društva Kristusa Kralja št. 226 so na glavni seji 8. decembra 1929 z veliko večino glasov odločili, da bodo v letu 1930 uprizorili pasijon, in sicer Pasijon Fra-

¹³⁸ Kranjska slovenska katoliška jednota (dalje KSKJ) je bila leta 1894 v največji meri ustanovljena kot zavarovalna družba za primer bolezni in smrti. Organizirana je bila kot zveza več kot 250 lokalnih društev, ki so imela različna imena. Povezovala so jih le zaporedne številke, ki so jih društva dobila ob ustanovitvi.

¹³⁹ Jože (Josip, Joseph, Joe) Grdina (1892–1974) se je rodil v Prevaljah na Koroškem. 20-leten je odšel v Ameriko k stricu, se v začetku leta 1914 vrnil domov in moral k vojakom. V Galiciji so ga ujeli Rusi, svoje ujetniške doživljaje, razmere in dogodke velike ruske revolucije ter težavno vrnitev v Jugoslavijo je najprej objavil v ameriškem *Glasilu KSKJ* (1921–1924), kasneje je zapis z dodanim pregledom zgodovine ruskega naroda izšel v knjižni obliki z naslovom *Štiri leta v ruskem ujetništvu* (1925). Je tudi avtor knjig *Po širokem svetu* (1938), *Po vzhodu in zapadu* (1955) ter *Po severu in jugu* (1963). Iz Jugoslavije se je vrnil nazaj v Ameriko in se udeleževal kot organizator kulturnega življenja ameriških Slovencev. V clevelandski naselbini Westpark je ustanovil Slovensko katoliško podporno društvo presvetega Srca Jezusovega, ki je uprizorilo številne igre. Preselil se je na St. Clair Avenue – slovensko ulico v Clevelandu in tam ustanovil Društvo Kristusa Kralja, z namenom uprizarjanja iger. Tudi finančno je pomagal, da je društvo pred slovensko javnostjo uprizorilo Finžgarjev Pasijon.

¹⁴⁰ Ustanovitev in delovanje Društva Kristusa Kralja v letih 1928– 1945 je v knjigi *Prvih sto let Kranjsko slovenske katoliške jednote* natančno popisal Andrej Vovko.

¹⁴¹ Louis Oblak je bil, sodeč po zapisu v brošuri, ki so jo pripravili ob prvi uprizoritvi Finžgarjevega Pasijona, »mlad, poln idealov in energičnega dela [...] in se je že v domovini udeleževal pri kulturnih društvih [...], pravi sin slovenske matere, ki ljubi vse, kar je slovenskega in je vedno nastopal v slovenski narodni noši, ki jo je prinesel s seboj v Ameriko«.

¹⁴² Podatki so iz knjižice *Pasijon priredi Društvo Kristusa Kralja v Slovenskem narodnem domu v Clevelandu aprila 13.–19. 1930* (dalje *Pasijon*, 1930).

¹⁴³ Finžgarjev Pasijon je bil pravzaprav priredba pasijona Nikolausa Deutscha.

na Saleškega Finžgarja.¹⁴⁴ Ta je bil v 20. in 30. letih 20. stoletja pogosto uprizarjan tudi v domovini. Finžgar je naročilo s strani Deželnega gledališča v Ljubljani za njegovo izdelavo dobil že leta 1896, ko je kot kaplan služboval na Jesenicah. V svojih spominih *Leta mojega popotovanja*¹⁴⁵ pravi, da je ob naročilu prejel tudi nemško knjigo o pasijonih, ki mu je pomagala pri pisanju. Njegov Pasijon ima 11 dejanj oziroma postaj, predstava ni daljša od dveh ur. Zapiše, da ga sam »ni nikoli videl, da pa so ga pogosto uprizarjali, tudi v Ameriki«.¹⁴⁶

Finžgarjev Pasijon je bil sploh prvi slovenski pasijon, odigran v Združenih državah Amerike. Pobudnik uprizoritve v Clevelandu je bil Louis Oblak, ki je bil tudi režiser predstave. V stari domovini je že petkrat igral v pasijonu, zato mu je odbor za pripravo dodelil to zahtevno vlogo z besedami, da mu »kot izvedencu v tej igri lahko zaupamo«.¹⁴⁷ Predsednik prvega odbora za pripravo je bil Jože Grdina, podpredsednik Anton Plut in blagajnik Josip Jemc. V tehničnem odboru so bili Anton Plut kot mojster za scenografijo in napise, Frank Tekavec kot mojster električnih naprav, Ignac Slapnik kot cvetlični dekorater, Anton Gregorač in Ignac Slapnik sta bila nabiralca oglasov.

Glavne vloge v prvi, lahko bi rekli kar zgodovinski, uprizoritvi so bile razdeljene takole:

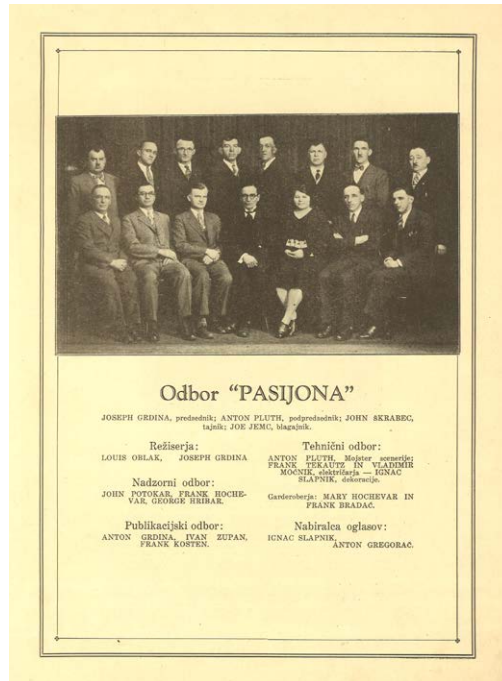
Jezus – Louis Oblak (tudi režiser predstave)	Marija, Jezusova mati – Mary Smerdel
Janez – John Skrabec	Veronika – Anna Junkar
Marija Magdalena – Anna Zavašnik	Peter – Frank Hochevar
Judež – Josip Grdina	Jakob – Anton Perovšek
Simon iz Cirene – Ivan Petrič	Kajfež – Erazem Gorshe
Pilat – Anton Pluth	Herod – Josip Grdina
Nikodim – Frank Kosten	Jožef iz Arimateje – Frank Perme
Jakim – John Kavcic	

¹⁴⁴ Florjančič, A. P. Finžgarjev pasijon in duhovna drama pri Slovencih v 19. stoletju. v: *Pasijonski doneski*, letn. 6, 2011, str. 138–141.

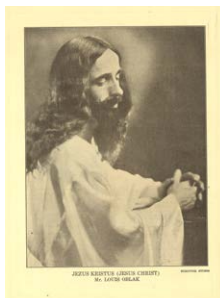
¹⁴⁵ Finžgar, F. S. *Leta mojega popotovanja*. Celje: Mohorjeva družba, 1957.

¹⁴⁶ Prav tam. str. 93.

¹⁴⁷ Vovko, A. Pregled delovanja clevelandskega Društva Kristusa Kralja KSKJ, št. 226, v letih 1928–1945. (dalje: Vovko A. Pregled delovanja) v: *Prvih sto let Kranjsko slovenske katoliške jednote*. Izseljensko društvo Slovenija v svetu: Ljubljana, 1996, str. 202.

V knjižici, ki je izšla ob prvi uprizoritvi leta 1930, se je predstavil programski odbor Pasijona.

Fotografije glavnih igralcev iz knjižice *Pasijon priredi Društvo Kristusa Kralja v Slovenskem narodnem domu v Clevelandu aprila 13.–19. 1930.*

Največji finančni vložek predstave, ki se ga sprva niso prav dobro zavedali, so bili kostumi. Po srečnem naključju so jih nazadnje odkupili od bavarskega pasijonskega društva, prav tako scenografijo, ki so jo predelali za uporabo v Slovenskem narodnem domu. Ker je imelo društvo med člani tudi zelo pišoče ljudi, so že priprave na izvedbo in predstave odmevale v clevelandskem ter drugem slovenskem časopisju. Pojavljali pa so se tudi zapisi o tem, da si je društvo naprtilo zelo zahtevno in veliko delo, saj bo uprizorilo največjo dramo vseh časov. »Okrog 120 oseb bo nastopilo na odru pri tej uprizoritvi, kakršne še ne pomni naša ameriška Slovenija.«¹⁴⁸ Pred prvo predstavo so v Glasilu KSKJ napovedovali »120 oseb v krasnih kostumih ... slikovito scenerijo, krasno dekoracijo, čarobno razsvetlavo, tehnične priprave za proizvodnjo bliska, groma, potresa in oblakov, kar bo vse omogočilo sijajen uspeh veličastne prireditve«.¹⁴⁹

Vstopnice so prodajali v Slovenski knjigarni Jožeta Grdine in Slovenskem narodnem domu na St. Clair Avenue, kjer so se predstave tudi odvile. Njihova cena je bila 3, 2, 1,75 in 1,5 dolarja. Za Pasijon je vladalo veliko zanimanje tudi v okoliških naseljih in med pripadniki drugih narodnosti.¹⁵⁰

Z velikim zanosom je predstavo slab mesec pred prvo uprizoritvijo v *Ameriški domovini* napovedal igravec Frank Kosten: »Največja drama krščanstva, ki se je bistveno odigrala pred 1900 leti in ki se ponavlja dnevno pri sv. mašah, to je življenje in bridka smrt Kristusa, se bo predstavljala na odru Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave. na Cvetno nedeljo, to je 13. aprila, letos. Igra, oziroma drama se imenuje PASIJON, ali trpljenje Kristusovo. Pasijon je delo slavnega slovenskega pisatelja F. Finžgarja, ki je prestavil dramo iz nemščine. Pasijon bo predstavljalo društvo Kristusa Kralja, št. 226 KSKJ in sicer nastopi v predstavi do 120 oseb. Obleke in kulise za igro so delali najboljši mojstri in sicer so bile narejene nalašč za to igro. Ta pasijonska igra bo prvič igrana v slovenskem jeziku v Ameriki. Vloge so se razdelile med najboljše igralce, in pri izbiri se ni gledalo na prijateljstvo, ali prepričanje, ampak samo na zmožnost. Že sedaj se kaže veliko zanimanje za to pasijonsko predstavo, ker ljudje že pridno segajo po vstopnicah. Gredo izpod rok, kakor sneg pod solničnimi žarki. Kdor hoče dobiti dober sedež pri tej predstavi, naj si kupi vstopnico pravočasno. Veliko vstopnic so kupili tudi drugorodci, ki hočejo videti to strašno dramo krščanstva. Vstopnice se dobe v predprodaji pri Jos. Grdina, 6121 St. Clair Ave. Tukaj, v beli Ljubljani, jih pa lahko dobite pri spodaj podpisanim. Pozdrav vsem čitateljem in na svidenje na Cvetno nedeljo.«¹⁵¹

¹⁴⁸ *Glasilo KSKJ*, 11. 2. 1930, str. 1.

¹⁴⁹ *Glasilo KSKJ*, 25. 3. 1930, str. 1.

¹⁵⁰ Vovko, A. Pregled delovanja, str. 203.

¹⁵¹ *Ameriška domovina*, 14. 3. 1930, str. 2.

Prva predstava se je torej odvila na cvetno nedeljo, ki je bila 13. aprila 1930. V *Ameriški domovini* so poročali o uspehu in že vabili na ponovitev, ki so jo predvideli na veliko soboto, 19. aprila: »'Pasijon' smo videli. Precejšnje število ljudi iz našega dela tega širnega mesta je bilo v nedeljo na St. Clair, da vidijo prvi „Pasijon“ v slovenskem jeziku, igran tukaj v Ameriki. Reči se mora, da je bil uspeh od strani igravcev, kakor od strani udeležencev, nepričakovan, šel sem prejšnji teden gledat tudi „Freiburg“ igravce pasijona v mesto. Nič kaj mi ni dopadel. Še najmanj pa mi je bil po volji njih „Kristus.“ A z največjim veseljem pa trdim, da je bil ‚slovenski pasijon‘ igran tako vrlo in dostojno, da bi se težko dalo igravce kritizirati drugače, kakor s pohvalo. Njih kretnje in govorjenje so bile naravnost občudovanja vredne. Njih „Kristus“ je bil v obnašanju, kakor v besedah in po maski tak, da je človeku predstavil vsaj nekaj tega, kar si naš ideal predstavlja o Kristusu, našem Izveličarju. V soboto zvečer bodo igrali zopet. Vsem, ki niso videli v nedeljo te pretresljive drame priporočamo, da je prav gotovo ne zamude. Kaj takega se vidi poredko, zato ne odlašajte, ampak pojdite, ne bo vam žal. Ne bojte se. Vaši ideali niso v nevarnosti tukaj. Samo eno vas prosim: Pri taki igri, kot je pasijon, se ne ploska. Dajte vaše priznanje za dobro izvršene vloge s tihim, spoštljivim, mirnim zadržanjem vsaj za minuto potem, ko zagrinjalo pade. Ploska se le tedaj, če se je človek dobro zabaval. Pasijon pa ni zabava.«¹⁵²

Po ocenah v časopisju je predstava trajala šest ur, gledalci so jo opisovali v presežnikih, nekaj kritik se je pojavilo le na račun predolgh presledkov med posameznimi postajami.

Društvo Kristusa Kralja je ob uprizoritvi pripravilo tudi posebno knjižico z naslovom *Pasijon*¹⁵³, naslovnico je v tehniki linoreza oblikoval Božidar Jakac.¹⁵⁴ Na 52 straneh, v formatu A4, so najprej predstavljeni odborniki, režiser in predsednik pasijona ter Finžgar, avtor besedila. Sledijo predstavitve igralcev v glavnih vlogah. Na vsaki lihi strani so objavljeni oglasi podjetij in posameznikov, ki so finančno omogočili izvedbo Pasijona. Na zadnji strani sledijo zahvale posameznikom, društvom, časopisom in vsem oglaševalcem, posebej pa Božidarju Jakcu za »kompozicijo pročelne slike, ki krasi program. Ostala nam bo v spominu na njega – umetnika, sina slovenske matere«.¹⁵⁵ Med zahvalami najdemo še zanimiv zapis: »Slovenci, kupujmo pri slovenskih trgovcih; le oni podpirajo

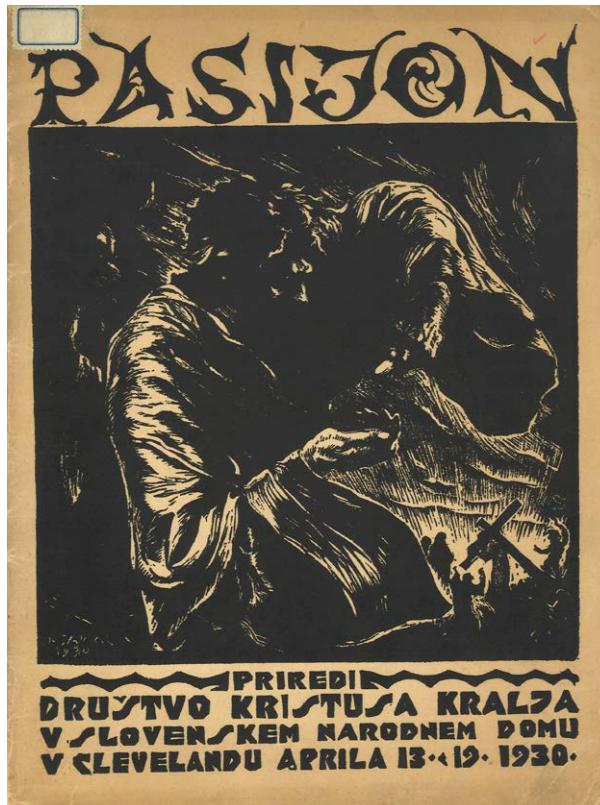
¹⁵² *Ameriška domovina*, 18. 4. 1930, str. 4.

¹⁵³ Knjižico hrani Arhiv Republike Slovenije (SI AS 1996 Zbirka Inštituta za slovensko izseljenstvo ZRC SAZU, 1890–1995, šk. 4 Dramska društva).

¹⁵⁴ Slikar Božidar Jakac (1899–1989) je med leti 1929 in 1931 potoval po Združenih državah Amerike in obiskal vse večje slovenske naselbine v Severni Ameriki, slikal, priredil več razstav in sodeloval z rojaki. Najzanimivejše podobe iz dveh ameriških let je konec septembra 1931 razstavil v ljubljanskem Jakopičevem paviljonu.

¹⁵⁵ *Pasijon*, 1930, str. 50.

naše ustanove, le če bomo podpirali svoji svoje, bomo gospodarsko močni in kulturno napredovali.«¹⁵⁶

Naslovnico knjižice Pasijon iz leta 1930 je v tehniki linoreza oblikoval Božidar Jakac, ki se je v tem letu mudil med ameriškimi Slovenci.

Zaradi velikega uspeha so Pasijon sklenili ponoviti tudi v letu 1931. Že v božičnem času konec leta 1930 so začeli z najavo uprizoritev, januarja pa je kot napoved v *Ameriški domovini* s podpisom Marije Hochevar, tajnice Pasijona, izšel prispevek, ki napoveduje, da »ne bo dolgo, pa bo nastopil čas pokore, čas premišljevanja o trpljenju našega Zveličarja, namreč postni čas. Lansko leto se je društvo Kristusa Kralja, št. 226 K. S. K. Jednote, s pomočjo še drugih Jednotarjev in Slovencev zavzelo in z velikimi stroški ter velikimi težavami na Cvetno nedeljo in Veliko soboto uprizorilo času primerno, pomembno, globoko v srce segajočo, veliko, naravnost ogromno dramo ‚Pasijon‘, v kateri se je pokazalo, vsaj v nekotiki

¹⁵⁶ Pasijon, 1930, str. 50.

meri, trpljenje Jezusovo za nas vse. Mislim, da sleherni, ki se je udeležil te drame, je šel domov z večjo ljubeznijo v svojem srcu do Kristusa, ki je moral toliko pretrpeti zaradi grehov sveta». ¹⁵⁷

Marija Hochevar je doživeto in iz prve roke opisala vse postaje: »*Prva slika*, *Cvetna nedelja*‘ je bila lepa in živahna. Navzoči so videli, kako je množica klicala čast in slavo Jezusu iz Nazareta. V tej prvi sliki sodeluje nad 130 oseb. Vsi so oblečeni v tako slikovite obleke, da človek, ki zre na to sliko, res misli, da se nahaja v Jeruzalemu. Odrasli mahajo s palmovimi vejami, otročiči pa potresajo cvetje pred Njim, ki prihaja z dvanajsterimi apostoli.

Druga slika, *Zadnja večerja*‘. V tej sliki se pa že vidi, da apostoli občutijo neko žalost, kakor da slutijo, da se bo nekaj strašnega zgodilo. Jezus jih ljubeznivo poučuje in jim pripoveduje, da bo moral pričeti s svojim trpljenjem; umiva jim noge, in kako ostrme, ko jim Jezus pravi: ‚Eden izmed vas me bo izdal.‘ V tej sliki je videti, kako je bil postavljen zakrament sv. Evharistije. Ta prizor je tako do dna duše segajoč, da ne bi smelo biti Slovenca in Slovenke, kateremu je le količjak mogoče, da ne bi te slike videl.

Tretja slika, *Posvetovanje Kajfe in velikih duhovnov*‘. Tu se pokaže zavist velikih duhovnov in Kajfeža in vidi se, kako so delovali proti Jezusu. Naposled so premamili Judeža, katerega so poznali, da je pohlepen na denar, in ga nagovorili, da jim je prodal Jezusa za trideset srebrnikov.

Četrta slika, *Oljska gora*‘. Ta slika je — po mojem mnenju — slika, ki se je ne da izbrisati iz spomina, ako se jo vidi. Tu se vidi, kako pride Jezus z enajsterimi apostoli (Judež ga je bil že zapustil), po hribčku navzdol. Osem apostolov pusti bolj v ozadju, tri: Petra, Janeza in Jakoba, pa vzame seboj, da bi ž Njim molili. A ti trije niso mogli čuti ž Njim; vsakokrat jih je premagal spanec. Tudi Jezus je bil žalosten in potrtn, dokler Ga ni angel prišel tolažiti. Nato pripelje Judež vojake in s poljubom izda svojega Učenika; vojaki Ga zgrabijo, zvežejo in Ga vlečejo pred veliki zbor.

Peta Slika, *Jezus pred velikim zborom*‘. Ta slika predstavlja, kako dolže Jezusa, kako prisegajo po krivem zoper Njega, in končno ga z velikim hrupom odpeljejo pred Pilata, da ga obsodi.

Šesta slika, *Jezus pred Pilatom obtožen*‘. Tu se vidi, kako podivjana množica, z velikimi duhovni na čelu, kriči in vpije ter toži Jezusa Pilatu; zahtevajo, naj ga da križati. Vse Pilatovo prizadevanje, da bi se izognil izreku obsodbe nad Jezusom, ker ni mogel najti krivice nad Njim, so zaman. Razburjeno ljudstvo le vpije: ‚Križaj ga! Križaj ga!‘ Ko pa Pilat izve, da je Jezus Galilejec, Ga pošlje h kralju Herodu, da Ga ta sodil.

¹⁵⁷ *Ameriška domovina*, 10. 1. 1930, str. 3.

Sedma slika ‚Jezus pred Herodom.‘ Herod se je nadejal, da bo Jezus napravil kak čudež, in velika radovednost, da vidi čudodelnika, ga je pripravila do tega, da ga je sprejel. Kako pa ostrmi, ko vidi, da mu Jezus sploh ne odgovarja. Dal Ga je obleči v belo oblačilo in ogrniti Ga s škrlatnim plaščem in takega je poslal nazaj k Pilatu.

Osma slika ‚Pilata potrdi obsodbo.‘ V tej sliki je videti, kako divje je človeško bitje. Ljudje so divjali hujše od zveri ter zahtevali za Jezusa smrt na križu. Pilat jim je dal na izbiro za velikonočne praznike: osvoboditev hudodelca Barabe ali pa Jezusa. In vsi kriče: ‚Barabo hočemo!‘ Pilat jim izpusti Barabo, Jezusa pa da bičati, misleč, da bo s tem zadoščeno ljudski krvoločnosti. Toda Judje se niso dali s tem odpraviti. Divjali so toliko časa, da je Pilat proglasil smrtno obsodbo.

Deveta in deseta slika ‚Križev pot.‘ Tukaj vidimo pravo predstavljanje križevga pota. Kako grozno je videti, ko nalože na Njegove razmesarjene rame težki križ! Kako neusmiljeno Ga vojaki sujejo in bijejo, zasmehujejo in vlačijo sem in tja! Ko pade pod težo križa, Ga suroveži zopet surovo vzdignejo in Ga tirajo naprej. In ko se srečata Mati in Sin! Oh, kako je neizrečeno žalostna Mati, ko vidi svojega edinega Sina s težkim križem na rami, že vsega krvavega in razbitega, za njim pa drhal divjih vojakov in ljudstva! Tega prizora ni mogoče popisati. Privabil je iz oči marsikatero solzo navzočih. Nato sreča Jezusa Veronika, ki Mu poda potni prt, s katerim si otare obraz in na katerem ostane Njegovo obličje. Srečajo Ga jeruzalemske žene, katere On tolaži, in slednjič Simon iz Cirene, ki Mu pomaga nositi križ.

Enajsta slika ‚Križanje.‘ Glede te slike bi človek ne verjel, da se jo more uprizoriti, toda uprizorjena je bila tako resnično, da je navzoče spreletel nekak strah. Jezus visi na križu med dvema razbojnikoma, med nebom in zemljo, in še tukaj ne neha divja množica s svojim divjanjem, še sedaj Ga zasramujejo, pljujejo vanj in Ga trpinčijo, kolikor morejo. Grozno je moralo biti tisti čas, ko je Jezus na križu umrl, ker že v predstavi človeka obide groza, ko začno med bliskom in gromom skale pokati. „Tega ne bom pozabil svoj živ dan!“ se je izrazil eden navzočih pri lanski prireditvi.

Enajsta slika ‚Vstajenje.‘ V tej sliki pa vidimo, kako krasen je naš Zveličar, kot zmagovalec groba in smrti. To sliki bi pa človek gledal kar ves dan, zatopljen v lepoto Njega, ki je toliko pretrpel za nas in naše. Kar nekakšen mir se razlije v naših srcih, ko gledamo ta veličastni prizor. Grob odprt, angel sedeč na odvaljenem kamnu, Jezus pa stoji v vsej svoji lepoti ob odprtem grobu ... Vsak se je čutil olajšanega, ko je videl, da je On zmagal nad grehom in smrtjo, in vsak si je želel, da bi tudi on enkrat vstal kot zmagovalec nad grehom na sodni dan.«¹⁵⁸

¹⁵⁸ *Ameriška domovina*, 10. 1. 1930, str. 3.

Čeprav so se zavedali veličine projekta in težav, ki bodo ob tem nastopile, so tudi v letu 1931 predvideli dve uprizoritvi, tokrat pod pokroviteljstvom fare sv. Vida in njenega župnika rev. B. J. Ponikvarja. Imenovali so odbor z nekaterimi novimi imeni: Louis Oblak (režiser), Frank Tekautz (predsednik), Geo. Hribar (podpredsednik), Marija Hochevar (tajnica), Joseph Jemc (blagajnik), Rev. J. J. Oman, Rev. M. Slaje in Rev. M. Jager (svetovalci), J. Ponikvar, Frances Drobnič, Mary Oblak, Jemc in Mr. Ignac Slapnik (nadzorniki), Frank Hochevar in John Petrič (garderoberja), Ivan Zorman (petje). Kulise za predstavo je izdelal Božidar Jakac, ki se je takrat še mudil v Severni Ameriki.

Polovico izkupička so namenili za novo cerkveno poslopje, drugo za vzdrževanje kostumov, kulis in ostale opreme.¹⁵⁹ Izvedli so dve uprizoritvi, in sicer v nedeljo, 1. marca, in na cvetno nedeljo, 29. marca, obakrat ob 14. uri v Slovenskem narodnem domu. Cene vstopnic so bile nekoliko nižje kot preteklo leto, predvsem »zaradi gospodarske krize in konkurence filmskih gledališč«¹⁶⁰. Na ogled Pasijona – drame vseh dram – so vabili tudi ostale rojake in rojakinje, živeče izven Clevelanda.

Obe predstavi sta doživeli veličasten uspeh, vsi sedeži so bili razprodani. Prva je trajala pet ur, druga je bila »dovršena v rekordnem času štirih ur in pol«.¹⁶¹ Obiskal jo je tudi clevelandski škof in o njej javno izrekel pohvalo.

UPRIZORITVI PASIJONA LETA 1932 IN 1933

Finžgarjev Pasijon je društvo Kristusa Kralja uprizorilo tudi leta 1932, v časopisju lahko od začetka leta 1932 sledimo pozivom igralcem in ostalim sodelavcem, ki jih režiser vabi na vaje v Slovenski narodni dom. Predstava je bila v tem letu izvedena le enkrat, na cvetno nedeljo, 20. marca 1932 ob 14. uri. Tako v društvenih knjigah kot časopisju lahko zasledimo tarnanje nad visokimi stroški: »Dasi so bile že štiri vprizoritve ‚Pasijona‘ na našem odru in dasi je bila dvorana vsakokrat nabito polna, pa so stroški s to igro tako ogromni, da še do danes ni pokrito vse, in se bo letos uprizoril ‚Pasijon‘ v namenu, da se končno poravnajo vsi stroški, če pomislimo, da samo za obleke igralcev je bilo treba odšteti mnogo nad tisoč dolarjev, potem lahko vemo, kakšni so stroški.«¹⁶² Čeprav je uprizoritev potekala kot v prejšnjih dveh letih, so bile spremembe v igralski zasedbi precej korenite. V vlogi režiserja se je tokrat pojavil Jože Grdina, ki je upodobil tudi lik Jezusa, Louisa Oblaka, režiserja in Jezusa iz let 1930 in 1931, ni bilo več v ekipi. Jezusovo mati Marijo je upodobila Frances Kosten, Marijo Magdaleno

¹⁵⁹ Vovko, A. Pregled delovanja, str. 213.

¹⁶⁰ Vovko, A. Pregled delovanja, str. 213.

¹⁶¹ Vovko, A. Pregled delovanja, str. 213.

¹⁶² *Ameriška domovina*, 15. 3. 1932, str. 1.

Ana Zavašnik, Heroda Avgust Plut, Pilata Anton Plut, desnega razbojnika Frank Zalar, levega Tony Lužar in Judeža John Globokar. Pomočnik režiserja je bil John Kaučič, za petje je poskrbel Peter Srnovršnik.

Uprizoritve Pasijona v letih 1930, 1931 in 1932 so sicer predstavljale veliko proslavitev društva Kristusa Kralja KSKJ št. 226, a so bile hkrati (pre)velik finančni zalogaj in so povzročile številne odhode društvenih članov. Da se bo uprizarjanje Pasijona preselilo v domeno drugega društva, je nakazala že igra Mučeniška smrt sv. Neže, ki jo je oktobra leta 1932 v Slovenskem narodnem domu pripravil in izvedel Jugoslovanski pasijonski klub. V predstavi so sodelovali tedanji ali pa že nekdanji člani društva Kristusa Kralja, režiser je bil Jože Grdina.

Že ob napovedi uprizoritve leta 1933 so poudarjali, da »kdor si želi še enkrat videti to sijajno dramo vseh vekov, ali kdor je ni prej še videl, naj pride v nedeljo, kajti gotovo je in nepreklicno, da se ‚Pasijon‘ ne bo ponovil za dolgo vrsto let.«¹⁶³ Režiser Jože Grdina je v začetku aprila 1933 odšel v Pittsburgh in tamkajšnje Slovence povabil na ogled Pasijona s pomočjo filmskega posnetka: »Dvorana v Pittsburghu je bila polna občinstva, ki se je čudilo slikam in skoro niso verjeli, da so slovenski igralci zmožni vprizoriti nekaj tako veličastnega. Mnogo rojakov v Pittsburghu je takoj izjavilo, da pridejo v nedeljo, 9. aprila, prav gotovo k uprizoritvi Pasijona v Clevelandu. Poleg njih pride tudi večja skupina naših ljudi iz Barbertona, Warrena in Girarda. Iz Youngstowna in drugih jugoslovanskih naselbin pa pride večja skupina bratov Hrvatov in Srbov, kot tudi seveda iz Clevelanda, tako da se pričakuje v nedeljo v resnici sijajne udeležbe, katero tako odlična predstava kot je ‚Pasijon‘ gotovo v polni meri zasluži.«¹⁶⁴

Čeprav so sprva napovedovali dve uprizoritvi, so odigrali le eno, in sicer 9. aprila 1933. Finžgarjev Pasijon je v Slovenskem narodnem domu tako kot prejšnje leto režiral Jože Grdina. Ponovno je nastopil tudi v vlogi Kristusa, saj med nastopajočimi kakor prejšnje leto ni bilo Louisa Oblaka, prav tako nikogar od igralcev, ki so ostali člani društva Kristusa Kralja. Marijo je upodobila Frances Kosten, Kaifo Frank Kosten, Judo John Globokar, Heroda Avgust Plut in Pilata zdravnik James W. Mally. Predstavo so obiskali Slovenci in pripadniki drugih jugoslovanskih narodov od blizu in daleč, igralcem je posebej čestital dr. Leonid Pitamic, jugoslovanski ambasador v ZDA.

SLOVENSKI PASIJON LETA 1950 PONOVNO V SLOVENSKEM NARODNEM DOMU

Leta 1949 je s prihodom novega vala slovenskih naseljencev oživila tudi ideja ponovne uprizoritve Pasijona. Predlog je konec leta 1949 »na sestanku novih

¹⁶³ *Ameriška domovina*, 8. 4. 1933, str. 1.

¹⁶⁴ *Ameriška domovina*, 5. 4. 1933, str. 1.

Amerikancev«¹⁶⁵ podal v dramatiki dobro podkovan Pavel Intihar. Njegov predlog so sprejeli in se povezali z Jožetom Grdino, ki je obljubil, da bo predstavo ponovno režiral. Izvolili so odbor v sestavi: Jože Grdina (predsednik), Ivan Ovsenik (podpredsednik), Tončka Mravlje (podpredsednica), Pavel Intihar (tajnik), Jože Likozar (zapisnikar), Joseph Ponikvar (blagajnik), Ivan Varšek, Leo Novak in Ivan Sever (nadzorni odbor) ter takoj začeli z delom. Pri predstavi so sodelovali predstavniki predvojne emigracije ter novodobni priseljenci, ki so bili »zmožni in jeziku in preizkušani v trpljenju kot nalašč za to predstavo«. ¹⁶⁶

GLAVNI ODBORNIKI PASIJONA

Spodnja vrsta, od leve proti desni: Jože Likozar, zapisnikar, Tončka Mravlje, podpredsednica, Jože Grdina, predsednik in režiser, Paul Intihar, tajnik, Joseph Ponikvar, blagajnik.

Zgornja vrsta: Janez Ovsenik, nadzornik, Ivan Sever, nadzornik, Leo. Novak, nadzornik, Ivan Varšek, nadzornik.

PATRONS

Mr. in Mrs. Jože Grdina, 6113 St. Clair Ave.

Mr. in Mrs. Anton Stasek, 2954 Grand Blvd., Wickliffe, Ohio

Mr. John Kodrik, 657 E. 99 St.

Mr. John Tome, 1167 E. 38 St.

Mr. Damjan Tomažin, 973 E. 74 St.

Mr. Fred Zerovnik, 1412 Ansel Rd.

Mr. August Fintarik, 1444 E. 40 St.

Mr. Math Flajnik, 6930 Carry Ave.

Mr. Anton Stanik, 1225 Norwood Rd.

Mar-Ket Coal Co., 1261 Marquette St.

ISKRENE ČESTITKE

MATT F. INTIHAR

REAL ESTATE - INSURANCE

630 E. 222nd St.

Phone: RE 1-6585

Residence: 21491 Nauman Ave.—Phone: IV 1-0678

Glavni odborniki Pasijona 1950, iz knjižice *Spominska knjiga izdana ob dvajsetletnici Slovenskega Pasijona v Ameriki*, katerega priredi Pasijonski klub na cvetno nedeljo 2. aprila 1950 v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Cleveland, Ohio, 1950.

Ob zavedanju, da gre za eno najbolj zahtevnih in tudi najdražjih predstav, ki se jih je kadarkoli lotila kakšna slovenska dramska skupina v Združenih državah

¹⁶⁵ Spominska knjiga, izdana ob dvajsetletnici Slovenskega Pasijona v Ameriki, katerega priredi Pasijonski klub na cvetno nedeljo 2. aprila 1950 v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Cleveland, Ohio (dalje Spominska knjiga, 1950), str. 11.

¹⁶⁶ Spominska knjiga, 1950, str. 13.

Amerike, so na cvetno nedeljo 2. aprila 1950 Pasijon po dvajsetih letih ponovno uprizorili. Režiser Jože Grdina je v povabilu na ogled v Ameriški domovini zapisal: »Zato je iz teh in raznih razlogov to najbrže zadnji Pasijon. Ne bom trdil tega z gotovostjo, le zdi se mi tako. Da se ga je vprizorilo še enkrat, je kar na mestu: prvič, ker je Sveto leto, drugič, ker je letos ravno 20 let, ko je bil vprizorjen prvi Pasijon, tretjič pa, da se ob misli na Njega, ki je umrl na križu, spomnimo tudi našega slovenskega naroda, ki razpet na svoj težki križ trpi kot še ni trpel nikdar prej v svoji zgodovini.«¹⁶⁷

V vlogi Jezusa je nastopil Jože Likozar, njegovo mati Marijo je upodobila Marion Kuhar, Kajfo Ivan Varšek, Heroda in Judo Pavel Intihar, Pilata Franc Kolarič, Marijo Magdaleno Kristina Zimerman, Veroniko Josephine Varšek in Simona iz Cirene Jože Selan. Pasijon je ponovno doživel velik uspeh, bil je odlično obiskan in je posloval z dobičkom. Namesto za zabavo, ki so jo za igralce in sodelavce Pasijona pripravili ob prejšnjih uprizoritvah, so tokrat ves dobiček namenili za pomoč beguncem.

Jože Likozar v vlogi Jezusa Kristusa leta 1950.

¹⁶⁷ *Ameriška domovina*, 17. 3. 1951, str. 2.

PASIJON

(Triptjenje, smrt in vstajenje našega Gospoda Jezusa Kristusa)

kateroga priredi

PASIJONSKI KLUB

na

Cvetno nedeljo dne 2. aprila 1950

ob 2. uri popoldne

V SLOVENSKEM NARODNEM DOMU
na St. Clair Ave., Cleveland, O.

REŽISER JOZE GRDINA

OSERE:

JESUS KRISTUS g. Jule Libovec MARIJA, njegova mati g. Barbara Kolar KAJFA, veliki duhovnik g. Ivan Varelak HEROD, kralj Galileje g. Paul Ismar PONCIJ PILAT, cesarski namestnik v Judiji g. Franjo Kolaric ARIANADAR, rimski svetnik g. Anthony Sarrich KASIJ, cesarski poduzetnik g. Anthony Sarrich LONGIN, rimski vojak g. Franjo Bob, ml. MARIJA MAGDALENA g. Kristina Zemanec ANGELO g. Ivan Hrapman JEREZ in ARIMATEJE g. Mici Stefanich VERONIKA, njegova hči g. Ivan Hrapman JARLIK, kalifornijski upravitelj g. Jule Selzer SIMON in CIRENE g. Jule Selzer SIMON PETER, apostol g. Franjo Kolar JANEZ, apostol g. Franjo Kolar TOMAZ, apostol g. Joseph Perko JARLIK, apostol g. Joseph Perko JONADAR, judovski duhovnik g. John Sever SAMUJL, indovski duhovnik g. Ivan Novak ARDIJAN, indovski duhovnik g. Anton Klamber NIKODIM, indovski duhovnik g. Jozef Osvetnik ARJATAR, filas velika sbrata g. Steve Markovic ABRON, filas velika sbrata g. John Markovic ZABLON, filas velika sbrata g. Joseph Perko SOFAR, filas velika sbrata g. Jozef Botkovic KLAZAR, filas velika sbrata g. Dominik Ilic KLAUDIA, njegova Pigera g. Franja Osvetnik BEL g. Jule Staric	BARBARA, indovska g. M. Kavac DEZMA, cesarski svetnik g. Anthony Pini GEZMA, veliki svetnik g. Anthony Pini SLAVIC pri razbiro svetih g. Mici Kolar, ml. OSTALI APOSTOLI: Franjo Ebnar, Joseph Botkovic, Rudolf Dornan, Franjo Bob, ml., Math Mark, Franjo Kristian, Math, David. FILATOSI IVOJZANI IN RIMSKI VOJAKI: Ivan Hrapman, Miro Bob, Joseph Perko, ml., Rudolf Kolar, Leopold Pustak, Urosl Lovc, Robert N. Roth, Abilij Kovand, Pavi Zabolik. OSTALI CLANI JUDOVSKO ZBORNICE IN SLUGJE: Bill Haas, Joseph Jalovec, I. Hrapman, Math. Kavac, ml., Tony Zigante. HERODOVI IVOJZANI: Franjo Ilic, M. Stefanich, Jozef Varelak, Bianca Varelak, E. Baskovic, M. Vici, C. Kozlisk. RABULI: J. Kolar, Daniel Postonik, J. Staric, Math Kavac, ml. JERUZALIMSKO ZENE: Elizabeta Baskovic, Hermila Vici, Genka Kozlisk. OSTALI IGRALCI: John Kozak, Peter Osvetnik, Mirna Osvetnik, Pauline Kolar, Anika Kolar, Brada Osvetnik, Jane Brednich, Steve Kozak, Dione Brednich, John Brednich, Anna Perko, ml., Anna Perko, ml., Bernadine Perko, Rudolph Osvetnik, ml., Stanley Perko, Maria Melcher, Maide Melcher, Lidias Perko, James Maricich, Rose Mary Dapino, Mary Madis, Caroline Bull, Barbara Pevko, Marjorie Zole, Lena Urban, Margaret Motter, John Martin, John Carr, Anneta Santos, Karol Zole, Jane Marjovic, lit.
--	--

Seznam igralcev Pasijona 1950.

1930 1950

Spominška Knjiga

IZDANA OB

Dvajsetletnici Slovenskega Pasijona v Ameriki

kateroga priredi

Pasijonski Klub

NA CVETNO NEDELJO 2. APRILA 1950

V SLOVENSKEM NARODNEM DOMU
na St. Clair Ave.
Cleveland, Ohio

Naslovnica in zahvala iz knjizice Pasijon 1950.

ISKRENE CESTITKE IGRALCEM PASIJONA

POSILJA PIONIR PASIJONA

Društvo Kristusa Kralja

Št. 226 K. S. K. J.

ki je imelo čast, da je prvič tu v Ameriki vprizorilo Pasijon pred dvajsetimi leti. Zato se veselil, da se je Pasijon spet vprizorilo in kiše: Ziveli igralci Pasijona!

Društvo Kristusa Kralja št. 226 KSKJ je ustanovil Jule Grdina dne 22. januarja 1928. Prvi odbor društva je bil: Predsednik Joseph Posnikvar, podpredsednik Frank Olsak, tajnik Jozef Grdina, blagajnik Frank Hrobar, zapornik Ivan Zalaznik. Nadzorniki: Margareta Klus, Angila Sosna, in Paul Prince.

Sedajni odbor društva je: Predsednik Ulrich Labe, 5800 White Ave., podpredsednica Josephine Trunk, tajnica Mary Zupanich, 4124 Glass Ave., blagajnik William Janša, 1217 E. 71 St., zapornik/ica in poročevalka za Glasilo Mary Zupanich.

Nadzorniki: Frank Fabian, Martina Moz, in Jennie Getar. Zdravniki: vsi slovenski zdravniki.

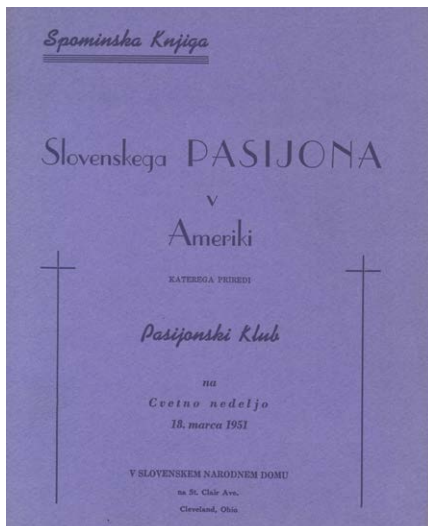
Seje se vršijo vsako prvo nedeljo v mesecu ob dveh popoldne v starom postlepa 8. N. Doma.

V društvu se sprejme člani od 1. do 16. leta, v mladinski oddelci, a od 16. do 60. leta pa v odrasli oddelci.

Ako hočete biti pri dobrem društvu, pristopite k nam.

Kljub dvomom so v letu 1951 izvedli še eno uprizoritev Pasijona, prav tako na cvetno nedeljo, 18. marca. V uvodu spominske knjižice, ki je izšla ob uprizoritvi, je režiser Jože Grdina izrazil dvom, ali se bo Pasijon še kdaj priredil. »Težko je v današnjih časih spraviti skupaj toliko igralnega osebja, ki bi bili pripravljene potrpežljivo hoditi na vaje večer za večerom, ko se ljudje raje drugod zabavajo, kot pa da bi hodili na vaje.«¹⁶⁸ V knjižici so tokrat objavili le slike z zadnje uprizoritve, ni pa oglasov, ki so polnili strani prejšnjih dveh brošur (1930 in 1950).

Jezusa je tudi tokrat upodobil režiser Jože Grdina, ostali igralci so zamenjali vloge oziroma so nastopili novi: Jezusovo mati Marijo je upodobila Kristina Zimerman, Kajfo Leo Novak, Heroda Anton Zidar, Pilata Mihael Vrenko, Marijo Magdaleno Marija Štefančič, Veroniko Justina Cvajnar in Simona iz Cirene Anton Hočevar. Pasijon je ponovno upravičil pričakovanja, vendar je bilo gledalcev manj kot preteklo leto. Tako skozi časopisne članke kakor besede režiserja se čutita utrujenost in usihanje navdušenja ekipe, ki je brez dvoma opravila ogromno delo. Doživeli so številne pohvale gledalcev pa tudi tistih, ki so videli le spominsko knjižico: »To je bila v resnici reprezentativna predstava, kakor kažejo slike; upam, da ste dali tudi celotno potekanje igranja posneti na kino film. Imeti morate sijajno dvorano, kajti scenerija je radi svojih silnih dimenzij v resnici veličastna. Jaz Vam samo čestitam k Vašemu uspelemu delu in občudujem vas in igralce radi truda, ki ste ga položili v to odersko delo!«¹⁶⁹

¹⁶⁸ Spominska knjiga Slovenskega Pasijona v Ameriki, katerega priredi Pasijonski klub na cvetno nedeljo 18. marca 1951 v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Cleveland, Ohio (dalje Spominska knjiga, 1951), str. 5.

¹⁶⁹ Ameriška domovina, 15. 5. 1951, str. 2.

JUDOVSKI VELJAKI Z KAJFOM NA ČELU PRED TEMPLEJEM V JERUZALEMU

ZADNA VICEEJA

JEZUSOV SLOVESNI VROD V JERUZALEM (V TEMPELJ)

NA OLSKI GORI: ANGELI TOLAZI JEZUSA

NA OLSKI GORI: KOGA HČETE

JEZUS PRED VELIKIM ZBOROM. KAJFA VPRAJA JEZUSA: ALI SI TI KRISTUS, SIN BOZJI

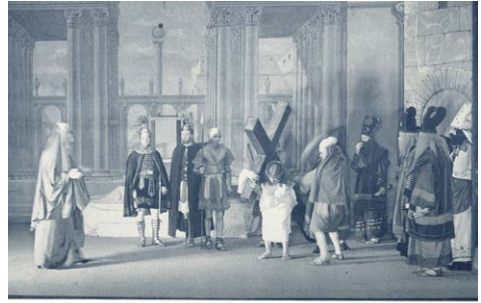
JEZUS PRED PILATOM TOEN

JEZUS PRED PILATOM: "GLEJTE ČLOVEK"

JEZUS PRED HERODOM

JEZUS VZAME KRIZ NA SVOJE RAME

KRIZEV POT

NA KRIZU: "DOPOLNJENO JE!"

VSTAJENJE

V knjižici z zadnje uprizoritve Pasijona so objavljene fotografije vseh prizorov, posnete so bile na vaji 23. februarja 1951.

Pasijona v taki obliki slovenska društva v Clevelandu poslej niso več uprizarjala. Kot spomin na veličastne uprizoritve, o katerih je govorila slovenska skupnost še dolgo potem, je ostal zabeležen v programskih knjižicah, časopisnih odmevih in ljudskem spominu. Pa tudi v besedah Jožeta Grdine, režiserja, igralca in pobudnika Pasijona, ki je v razmišljanju ob poslednji uprizoritvi zapisal: »Predstava Pasijona je prirejena po sv. pismu, je torej prikaz resnične zgodbe, zato je prepričevalna. Ob njej lahko razmišljamo o strahoti in grdobi greha,

zavoljo katerega je moral Kristus vse to trpljenje prestati, razmišljamo pa lahko tudi o nestalnosti človeških čustev in nagnjenj. Kako nestanovitni smo ljudje, kako hitro se spreminjajo naše misli in sodbe. Pomislimo samo na kratko razdobje od cvetne nedelje do velikega petka.«¹⁷⁰

Literatura

Amerikanski Slovenec: glasilo KSKJ = official publication of the American Slovenian Catholic Union. Chicago, 1891–1991.

Ameriška domovina = *American home*. Cleveland, 1919–2008.

Dobida, Karel. Božidar Jakac: Amerika. v: *Mladika*, let. 12, 1931, št. 12, str. 467–468.

Finžgar, Fran Saleški. *Leta mojega popotovanja*. Celje: Mohorjeva družba, 1957.

Florjančič, Alojzij Pavel. Finžgarjev pasijon in duhovna drama pri Slovencih v 19. stoletju. v: *Pasijonski doneski*, let. 6, 2011, str. 138–141.

Friš, Darko, Kolar, Bogdan, Vovko, Andrej. *Prvih sto let Kranjsko slovenske katoliške jednote*. Pregled zgodovine KSKJ 1894–1994.

Grill, Vatroslav. *Med dvema svetovoma*. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1979.

Pasijon priredi Društvo Kristusa Kralja v Slovenskem narodnem domu v Clevelandu aprila 13.–19. 1930, 1930.

Slovenska izseljenska književnost. Severna Amerika. Ljubljana: Rokus; Ljubljana: ZRC SAZU, 1999.

Spominska knjiga izdana ob dvajsetletnici Slovenskega Pasijona v Ameriki, katerega priredi Pasijonski klub na cvetno nedeljo 2. aprila 1950 v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Cleveland, Ohio, 1950.

Spominska knjiga Slovenskega Pasijona v Ameriki katerega priredi Pasijonski klub na cvetno nedeljo 18. marca 1951 v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Cleveland, Ohio, 1951.

Povzetek

Slovenci, živeči v Clevelandu, so v 20. in 30. letih 20. stoletja delovali v številnih društvih, ki so negovala tudi dramsko umetnost. Med njimi je bilo eno najdejavnějšíh društvo Kristusa Kralja KSKJ št. 226, ki je leta 1930 uprizorilo dve ponovitvi Finžgarjevega Pasijona in s tem na oder postavilo prvo slovensko uprizoritev pasijona v Združenih državah Amerike. Pasijon so v okviru društva ponovili še v postnem času v letih 1931, 1932, leta 1933 pa je uprizoritev prevzel Jugoslovanski pasijonski klub. Po drugi svetovni vojni so Finžgarjev Pasijon na pobudo in s pomočjo novih slovenskih priseljencev odigrali še leta 1950 in 1951.

¹⁷⁰ *Ameriška domovina*, 16. 3. 1951, str. 2.

Abstract

SLOVENIAN PASSION IN CLEVELAND

In the 1920s and 1930s, Slovenes living in Cleveland participated in many associations that promoted dramatic arts as well. Among the most active was the Society of Christ the King KSKJ No. 226, which in 1930 staged two performances of Finžgar's Passion, thus presenting the first Slovenian theatrical performance of the Passion in the United States. The Passion was repeated within the Society during Lent in 1931 and 1932. In 1933, the Yugoslav Club of Passion Plays took over the production. After the Second World War, Finžgar's Passion was staged again in 1950 and 1951 on the initiative and with the support of new Slovenian immigrants.